

דאליזזר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

נושא השבוע: לקראת ראש השנה

כ"ב אלול תשפ"ג 1491 (שנה כח')

ההפטרה: "שוש אשיש" (ישעיה סא)

פרשת נצבים - וילך

"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם ראשיכם...." (כט, ט)

"אתם נצבים היום" - זהו ראש השנה (זוהר הקדוש) בו נצבים כולם לפני ה', לשוב בתשובה ולזכות במחילתו. ישנן מס' גורמים המעוררים את האדם לתשובה: "ראשיכם" - יש המתעוררים לתשובה ע"י המחשבה והעיון וחשבון הנפש, "שבטיכם" - מחמת שבט הייסורים הבאים "זקניכם" - יש המתעוררים בהגיעם לימי הזקנה כשך תסיסת הנעורים ומרוץ החיים, "שוטריכם" - ויש כאשר הם מתמנים להורות ולהדריך אחרים התובעים מהם שיהיו דוגמא אישית לאחרים. וכל זה במשך ימות השנה, אולם בהתקרב יום הדין, אין מעורר חזק יותר מהדין הצפוי ותוצאותיו ולכן צריך שיתעוררו "כל איש ישראל!"

"כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו" (לד, י)

הפסוק מדבר על מצוות התשובה ועליה נאמר: "כי קרוב אליך הדבר" - היא אינה קשה וסבוכה, והיא כוללת 3 תנאים: "בפיך" - וידוי דברים, לומר "חטאתי...." ויפרט במה, "ובלבבך" - חרטה בלב על העבר, "לעשותו" - וקבלה נחושה להשתפר ולהיטיב דרך.

"אם יהיה נדון בקצת השמים משם יקבצך ה' אלוהיך ומשם יקחוך" (לד, יא)

מעשה ביהודי שומר מצוות, שנסע לבקר את קרובו במיאמי שבארה"ב. כשנחת קיבל קרובו את פניו כשהוא חבוש בכיפה לראשו. תמה האורח בליבו, שמא הוא שם את הכיפה לכבודו, אך כשהגיע אל ביתו ראה כי הבית מעוטר במזוזה נאה, בספרי קודש ופמוטים יוקרתיים, ועוד הרבה פריטים 'יהודיים' שלא היו כלל ועיקר בפעם האחרונה שביקר בביתו ולכן שאל אותו לפשר הדבר.

והלה סיפר: בראש השנה האחרון, צפיתי לכיוון הים מהווילה שלי, כשלפתע ראיתי נחיל של יהודים דתיים יוצאים מבית הכנסת ומתקרבים לים. נזכרתי כי זהו מנהג התשליך, בו זורקים היהודים את עוונותיהם למצולות ים. לפתע החלו לפעפעע בי זכרונות ילדות, כיצד אבא שלי היה לוקח אותי לאגם לעשות תשליך, וברגע קט החלטתי שאני הולך להצטרף ליהודים הללו לעשות תשליך.

כשהגעתי אליהם, יהודי אחד פגש בי והביא לי סידור וערכתי את כל סדר התשליך כדבעי. לפתע ניגש אלי יהודי הדור פנים ושאל אותי: "יהודי יקר, האם כבר שמעת שופר היום?", השבתי בשלילה, מיד הוציא הזקן שופר קטן מכיסו וביקש שאכוון לצאת ידי חובת מצוות שמיעת שופר, והחל לתקוע... לאחר שסיים פנה אלי ואמר לי: "קוראים לי משה כץ", והלך לדרכו.

חזרתי לביתי כולי נפעם. שיתפתי את אשתי בחוויית התשליך, ואף תיארתי בפניה את האיש הדור הפנים שתקע עבורי בשופר, וסיימתי: "ומשום מה האיש החליט להיפרד ממני תוך כדי שציין את שמו, משה כץ. כששמעה אשתי שמעה את השם, מיד צנחה על הארץ והתעלפה... כשהתעוררה מעלפונה ביקשה שאתאר לה שוב, באופן ברור את צורתו וקלסתר פניו של היהודי ההוא, וכשתיארת לה - התעלפה שוב. התברר שאותו 'משה כץ' היה אביה של אשתי, שהיה תלמיד חכם ובעל תוקע בעיר פרשבורג שבהונגריה ונרצח בשואה, כך שמעולם לא הכרתי. ומכיוון שאשתי שינתה את שם משפחתה, לא ידעתי ששם משפחתה

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 6:57-6:49 * סוף זמן ק"ש 8:50-8:51

יציאת ש"ר ת: 8:13

יציאת שבת: 7:27

כניסת שבת: 6:37

הקודם היה כ"ן. ואכן, 'מאותו רגע נשתנו חיינו, ואנחנו משתדלים לצעוד בדרך אבותינו'. וכסיפרו את המעשה למרן, שר התורה ר' חיים קנייבסקי זצוק"ל, אמר שבהחלט יתכן שהיה זה גילוי מן השמיים לבני הזוג כדי שיפששו במעשיהם, וישובו בתשובה. (מוקד תהילים ארצי)

מעשה שהיה

בני, חזור הביתה...

נכנסתי לרכבת והתיישבתי על אחד המושבים, שקשוק גלגלים, צפירה, הרכבת החלה לנסוע. בתחילה לא שמתי לב ליושבים לצדי, הייתי עסוק בהרהורי, אבל לאחר זמן מה צד את תשומת ליבי הבחור שישב לצדי. לא, לא היה לו מראה מוזר או שונה, אך משהו בהתנהגות שלו גרמה לי להתבונן בו: בכל פעם בה הרכבת עצרה, הוא התבונן החוצה בציפיה, כאילו נצמד לחלון. הוא לא היה רגוע ולא שקע בשינה או בקריאת ספר כשאר הנוסעים, הוא היה דרוך, כל תזוזה גרמה לו להביט שוב ושוב בחלון, כאילו חיכה למשהו... הסתכלתי בו ומבט של תמיהה על פני, כנראה שלאחר זמן מה הבחין במבטי הבוחנים ופנה אלי: "אתה בטח לא מבין מדוע אני מתבונן בחלון?", שאל קבע. הנהנתי בראשי, הרגשתי קצת לא נוח מכך שנתפסתי במבטי, אך ציפיתי לתשובה שלו.

"ובכן, אספר לך מה עבר עלי עד עתה ואולי כך תבין", אמר ועיניו הפכו להיות מהורהרות משהו, "הנסיעה הזו, היא נסיעתי הראשונה לאחר 3 שנים בהם לא נסעתי ואף לא יצאתי לרחובות של עיר. הייתי אסיר שלוש שנים בבית הסוהר. מדוע אתה שואל? ובכן, אני מגיע ממשפחה ענייה ובאחד הימים בהם הייתי זקוק לסכום של כסף בדחיפות, הלכתי וגנבתי סכום כסף קטן על מנת שאוכל להשתמש בו. אני יודע שעשיתי מעשה שלא ראוי לעשות, ואני מצטער על כך, אולם כאב לי ביותר כאבה של אימי. השמועה התפשטה חיש מהר על דבר המעשה שעשיתי, אנשים באו וטרחו להודיע לאימי עד כמה בנה הוא גנב, ביישו אותה וגרמו לה צער נורא. לא ידעתי שהמעשה שעשיתי יגרום עד כדי כך צער ובושה לאימי, בכל מקום אשר פנתה הזכירו לה את דבר הגניבה. וגם במשפט, לא חשבתי שיחמירו אותי עד כדי כך והנה הם גזרו עלי 3 שנים מאסר. עכשיו, לאחר שהשתחררתי מבית הסוהר, רציתי כל כך לחזור הביתה, לראות את אמא, להתחרט, לבקש סליחה, אבל... לא ידעתי אם היא תסכים לקבל אותי לאחר כל מה שגרמתי לה, אז החלטתי לכתוב לה מכתב".

"אמא יקרה" היה כתוב במכתב, כתבתי לה שאני בנה, רוצה לחזור לראותה, ואני מצטער על הכל, אך אינני יודע אם היא עוד תחפוץ בכך שאשוב הביתה "לכן אמא" כך כתבתי, "יש לי בקשה יחידה - אם את רוצה שאבוא ואשוב הביתה, אני מבקש ממך שתתלי בתחנה צעף צהוב כדי שאדע שאני יכול לרדת בתחנה, אבל...." פנה אלי הבחור בעיניים דומעות, "אם לא יהיה בתחנה צעף צהוב, אני אדע שעלי להמשיך הלאה ולנסוע ליעד בלתי ידוע ולא לחזור עוד לעולם....".

"עכשיו אתה מבין?" אמר לי, "אני מסתכל בכל תחנה, בכל מקום, לראות אם יש צעף צהוב תלוי, אני מתבונן אולי אמא תלתה את הצעף בתחנה אחרת ואולי אני צריך לרדת מוקדם יותר". "והיכן באמת התחנה הקרובה לביתך?", שאלתי אותו. "בעוד מספר תחנות, ואם שם לא יהיה צעף צהוב, אמשיך לנסוע הלאה...." ענה בקול צרוד. עכשיו, לא רק הוא הביט בחלון, שנינו, נצמדנו לשמשת הזכוכית, מביטים בכל תחנה, מחפשים את הצעף הצהוב. "בעוד שתי תחנות - זו התחנה שליד הבית שלי", הוא לחש לי, ושנינו הבטנו בעיניים מצועפות דרך החלון. הרכבת עצרה בעוד תחנה, נותרה עוד תחנה אחת. אחזנו בחלון כמבקשים לצאת דרכו, עתה, היינו שנינו מתוחים, מצפים, מחכים, מי יודע.... הרכבת עצרה בתחנה לה חיכינו כל הדרך. לא, לא היה שם צעף צהוב, היו שם עשרות צעיפים צהובים! כל התחנה הייתה מלאה בצעיפים מתנופפים ברוח. קוראים לבן לשוב הביתה. ואמא, אמא עמדה שם מחכה, מצפה לבנה אהובה, ועל צווארה... צעיף צהוב.

אחים ואחיות יקרים! שנה שלימה עברה, עשינו מעשים אשר לא יעשו, חטאנו, גרמנו צער, התרחקנו מאבינו... ועכשיו יש לנו אפשרות לשוב הביתה, יש לנו ימים יפים כל כך ש-"המלך בשדה"... ואנחנו תמהים בפחד, ביראה והרבה געגועים... האם אבא ירצה אותנו חזרה? אחרי כל הריחוק הזה? אחרי כל הכאב שגרמנו לו? ואנחנו מנסים לפתוח פתח כפתחו של מחט, והוא מצידו פותח לנו פתח כפתחו של אולם.. ומחכה לנו עם כל כך הרבה 'צעיפים צהובים', 'שובו אלי ואשובה אליכם'... רק שנעמוד בחלון

הרכבת... ונצפה לו, ונתגעגע... ונערוג לקירבה הזו חזרה "ונחפשה דרכנו ונחקרה ונשובה עד ה'", לא רק שנמצא אותו... נמצא הרבה... "אהבתי אתכם אמר ה'." (אתר של הרב יצחק לסרי)

הלכות ערב ראש השנה

פינת ההלכה

התרת נדרים

א. נוהגים לעשות "התרת נדרים ושבועות" הכללי בבית הכנסת בערב ראש השנה ובערב יום הכיפורים, כדי להינצל מעונש נדרים ושבועות שנדר ונשבע בכל השנה (כה"ח סי' תקפ"א ס"ק לט, דרכי יוסף סי' תקפ"א ס"ק כ"א, חזו"ע ימים נוראים עמ' מז, תורת מועדים סי' ז ס"ז) [ההתרה כוללת הפרה של הנדרים והשבועות שנדר כל השנה וכן הודעה לבטל את שעתיד לנדור ולהישבע במשך שנה הבאה] (חזו"ע סס).
ב. מאחר והתרת הנדרים הכללית מצילה מהרבה נדרים ושבועות שנודר ונשבע במשך השנה, חובה קדושה שכל אחד ואחת ישתתפו בהתרה זו של ערב ראש השנה וערב יום כיפור (ז.ע.) [מ"מ צריך לדעת שאין בזה היתר לזלזל בנדרים ושבועות ולסמוך שיש לנו ביטול מראש, שלא יתן פתח לאדם לנדור ולהישבע כרצונו, שתקנה זו נועדה להציל ולא להתיר לכתחילה].

אך נדרים שזוכר בפירוש שנדר צריך לזה התרה מיוחדת ויפנה לרב בעניין (תורת מועדים סי' ז ס"ז).
ג. טוב לעשות התרה זו הכללית לכתחילה בפני עשרה ועדיף שיהיו אנשים שמבינים את ההלכות שלומדים (חזו"ע ימים נוראים עמ' מג) ואם אי אפשר אז בפני שלושה (סס).

ד. צריך כל אדם להבין את נוסח התרת הנדרים הכללית הזו ולא כמו שחושבים עמי הארצות שזו אמירת תחינה ובקשה גרידא (כה"ח סי' תקפ"א ס"ק לט, כל נדרי לגר"ז שטסמן פ"פ ס"ב).

ה. אישה שאינה יכולה להיות נוכחת בהתרת נדרים ושבועות תמנה את בעלה שיהיה שליח עבורה להתרת נדרים זו (הליכות עולם לגר"ז אבא שאול עמ' ג, שו"ת אור לציון ח"ד פ"א ס"א, פסקי תשובות סס) ובזמן ההתרה יכוון גם עבור אשתו [ויסיף בנוסח "שתתירו לנו ולנפשתינו ולנשינו" או "שנדרנו ונשבענו אני ואשתי" וכיו"ב] (כל נדרי לגר"ז שטסמן פ"עט ס"ו, הליכות עולם סס).

ערב ראש השנה

א. אין אומרים וידוי ונפילת אפים בתפילת שחרית ומנחה בערב ראש השנה [יום שישי], אבל ב"סליחות" באשמורת הבוקר אומרים וידוי ונפילת אפים אפילו לאחר עלות השחר (שו"ע סי' תקפ"א ס"ג) [קודם נץ החמה] (ילקו"י מועדים עמ' כ"א, חזו"ע ימים נוראים עמ' מו) ובתפילת מנחה שלפני ערב רה"ש [יום חמישי] אומרים כרגיל (כה"ח ס"ק עז).

ב. מעלת יום ערב ראש השנה גדולה מאוד, ויזהר בו ביותר שלא לאבד אפילו רגע אחד, וישתדל בו בלימוד תורה, בתפילה בכוונה, בקיום מצוות ובחשבון נפש, כי יש בכוח יום זה לכפר על כל עוונותיו של כל השנה שהכל הולך אחר ה"חיתום" (ילקו"י ימים נוראים עמ' קכח-קכט).

ג. טוב לאפות חלות ולהפריש מהם "הפרשת חלה" כדי להוסיף זכויות ליום הדין (ילקו"י סס עמ' קלז).

ד. יש נוהגים ללכת בערב ראש השנה לבית הקברות להשתטח ולהתפלל על קברות צדיקים ונותנים שם צדקה לעניים (סי' תקפ"א בהרמ"א ס"ד) ולא ישים מגמתו נגד המתים, אלא יבקש רחמים מהשי"ת בזכות הצדיקים שוכני עפר (חזו"ע עמ' נב-נג).

ה. טוב להרבות בצדקה לעניים [וכן לעמלי תורה (ילקו"י ימים נוראים עמ' קכו)] בערב ראש השנה (הרמ"א סי' תקפ"א ס"ד, כה"ח ס"ק לו) שהרי תשובה, תפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה (ילקו"י סס).

ו. אין תוקעים בשופר בערב ראש השנה (יום שישי) (שו"ע ס"ג כה"ח ס"ק עז) והרוצה לתקוע כדי לתרגל יעשה זאת בביתו בחדר סגור (משנ"צ ס"ק כד).

ז. מנהג יפה להסתפר ולכבס בגדים ולגזוז ציפורנים בערב רה"ש (שו"ע ס"ד) וטוב להסתפר קודם חצות יום [12:36] (ב"ח נכ"ס ס"ג, כה"ח ס"ק פ). ויש נוהגים לטבול במקווה טהרה בערב רה"ש ומנהג יפה הוא (בהרמ"א סס) וטוב לא לפני שעה קודם חצות יום (משנ"צ ס"ק כו) ואם אינו יכול לטבול במקווה נכון שישפוך על גופו מעל 12.5 ליטר מים (משנ"צ ס"ק כו) ואפשר לעשות זאת גם ע"י מקלחת ואפילו גם ע"י מים חמים (ילקו"י עמ' כז ועמ' תמה).

ח. גם הנוהגות לבשל את סעודות ראש השנה בחג עצמו [ע"י העברה מאש לאש], מכל מקום את התבשילים לסעודות ליל ראש השנה השני תבשלנה לפני החג. [כדי שהאוכל יהיה מוכן לזמן הסעודה]

ט. בהדלקת הנרות בערב ראש השנה האשה מברכת "ברוך... להדליק נר של שבת ויום טוב" (משנ"צ סי' רסג ס"ק כד). ואם לא הזכירה בברכה "יום טוב" אינה צריכה לחזור ולברך (ילקו"י ד"א עמ' קסז). נכון

שלא תברך "שהחיינו" בהדלקת הנרות שהרי יוצאת ב"שהחיינו" שבקידוש (סס).

י. בלילה הראשון של ראש השנה אומרים "קבלת שבת" כמו בכל שבת (תורת מועדים לגר"ז יוסף ימים נוראים סי' ג ס"ג) אבל אין אומרים "במה מדליקין" (הרמ"א סי' רע ס"ב).

יא. נהגו לאכול בשני הלילות של ראש השנה מיני מאכלים [ה"סימנים"] לסימן טוב לכל ימות השנה (שו"ע סי' תקפ"ג ס"א). שהם: רובי'א (לובי'א), קרא (דלעת), כרתי (נקי מתולעים), סילקא, תמרין [לפתוח

לבדוק מתולעים], רימונים, תפוח בדבש, ראש כבש ["חלק בית יוסף" דווקא] [ז'ע ס"א-ב] ואם אין ייקח בשר ראש של בהמה ["חלק בית יוסף"] [כה"ח ס"ק כז] או דג [קופר ציון לגר"צ מולפי עמ' קיז, תורת מועדים עמ' סט] [אם לוקח ראש של דג לא ייקח של סלומון מאחר שיש בראשו תולעים, אלא ייקח של דגי בריכות כגון: קרפיון, מושט וכדו' שנקיים מתולעים].

הטעם: לאכילת דברים מתוקים [ה"סמנים"] ו"יהי רצון" שאומרים, אין הכוונה דרך תפילה שאין מקום לתפילה בשעת האכילה, אלא זה מהווה ביטחון ואמונה שמראה שהוא מאמין ובוטח שכן יהיה, כדי שאם נגזר להיפך ח"ו יהיה נהפך ע"י אמירה זו לטובה אמן כ"ר. (חכמת שלמה סי' תקפג ס"קא לגר"ש קלוגר נ"כ על ז'ע) יב. יש נוהגים שלא לאכול מאכלים חמוצים אלא רק מתוקים לסימן טוב שתהיה כל השנה טובה ומתוקה (כה"ח סי' תקפג ס"ק ית, משנ"ב ס"ק ה) ולעניין אכילת מאכלים חריפים יש נמנעים ומי שרגיל באכילתם בכל השנה יכול לאוכלם גם בראש השנה (ולקו"י ימים נוראים עמ' רחצ בשם הרש"ל עובדיהה יוסף). יג. את הכרתי והסילקא (למי שלוקח תרד) אין לאכול אם אינם נקיים מתולעים, אך יאמר את ה"יהי רצון" מבלי לאוכלם, יש לפתוח ולבדוק את התמרים מתולעים לפני האכילה. יזהר מאוד שלא לנעוץ ובפרט בראש השנה (אפילו בליבו) שאין זה סימן יפה לו (בא"ח פ' נצבים ס"ו).

יד. יש נוהגים לאכול את ה"סימנים" אחרי הקידוש קודם נטילת ידיים לסעודה, והנכון יותר לאוכלם בתוך הסעודה אחרי אכילת כזית פת של ברכת המוציא (תורת מועדים סי' ד ס"א).

טו. * כשאוכל את ה"סימנים" בתוך הסעודה מברך רק על "העץ" ופוסט את כל העץ, אבל על "האדמה" לא יברך שהרי הפת פוטרם, מ"מ טוב להביא פרי אדמה שלא נפטר בפת כגון: בוטנים, אבטיח או מילון וכדו', ויברך "על האדמה" ויתכוון לפטור את כל "האדמה" שבסימנים (מועדים כהלכה סי' ו' ס"ז).

* כשאוכל את הסימנים לפני הסעודה מברך על "העץ" פעם אחת ופוסט את כל "העץ", ומברך על "האדמה" פעם אחת ופוסט את כל האדמה. [ויזהר שלא יאכל כזית יחד מפירות שבעת המינים וכן לא כזית יחד משאר הפירות והירקות שאם יאכל שיעור יכנס לספק אם לברך ברכה אחרונה. ואם אכל שיעור בתוך חצי שעה לארוחה להלכה לא יברך ברכה אחרונה – ולכן כדי לצאת מכל ספיקות אלו יעשה את ה"סימנים" בתוך הסעודה (הליכות עולם ח"ב עמ' רכח)].

* לפני שמטבילים תפוח בדבש יש ליטול ידיים כדין דבר שטיבולו במשקה (עיין ז'ע ס' קנח) [דווקא כשאוכל את הסימנים לפני הסעודה].

* כשמברך "שהחיינו" על פרי חדש פוסט את כל הפירות שצריכים ברכת "שהחיינו" שלפניו (סס ס"ד), ולכן ביאם לאחר הקידוש שאם לא כן יפטור בברכת שהחיינו שבקידוש.

טז. כשצריך לברך על פרי "עץ" או "אדמה" [ע"פ האמור בסעיף הקודם]: מברך קודם ברכת הפרי וטועם מהפרי ואז אומר את ה"יהי רצון" ושוב טועם מהפרי, ואם אינו צריך לברך על הפרי אומר רק את ה"יהי רצון" וטועם מהפרי (הליכות עולם ח"ב עמ' רכח).

יז. רשאי כל אחד ואחד מבני הבית לברך ברכת הפרי וברכת "שהחיינו" לעצמו ואינו חייב לצאת ידי חובה בברכתו של בעל הבית [אפילו שענה "אמן" אחר ברכת בעל הבית] ואין בזה משום ברכה שאינה צריכה אך יכולים כל בני הבית לשמוע הברכה וה"יהי רצון" מבעל הבית ולצאת ידי חובה (ולקו"י ימים נוראים עמ' רפט).

יח. העיקר בימי ראש השנה הוא לפשפש במעשיו ולבדוק במה עליו לשוב בתשובה וכל אדם שישב מעט במנוחה ויבחן עצמו היטב ימצא הרבה הלכות שעליו לתקן, וזוהי עבודת היום לקבל על עצמו לשפר דרכיו להבא ולחפש עצות וגדרים.

תזכורות לערב ראש השנה (יום שישי) ☒ להכין שני נרות נשמה ליומיים [לצורך העברה מאש לאש] וצריך נרות של "26" ולא של "24" או נר של "48" [הטעם: כי שבת היא 25 שעות ולכן נר הראשון יגמר בשבת ולא יוכלו להדליק ממנו את השני במוצאי שבת] ☒ מי שמתכוון לבשל לא לשכוח לחבר שעון גז. ☒ למשתמשים בפלטה של שבת יש לחברה לחשמל ☒ אשה שמדליקה נרות רגילים, צריכה להכין נרות דבוקים בפמוטים לשני ימים לפני רה"ש לפי שאסור להדביק הנרות בפמוטים משום ממחק (משנ"ב ס' תקיד ס"ק יח) או אפשר להכין חתיכות נייר כסף וברה"ש כל פעם שצריך יכניסו את הנר לפמוט עם נייר כסף וכך יעמיד בלא צורך להדביק. והמדליקה בשמן תכין את "הפתילות" מראש - היינו להכניס את הפתילה בתוך השעם לפני יו"ט. ☒ בעלי מקרר דיגיטלי עם התקן שבת צריכים להעביר למצב של מעל "48 שעות" ולא הרגיל כבכל שבת.

* **מומלץ שגבאי בתי הכנסת יקבעו את מנחה של יום הראשון של ראש השנה (שבת) בצהריים כדי שהקהל יוכלו לקיים סעודה שלישית קודם שעה עשירית [15:42] כדי שיוכלו לאכול את סעודת ליל שני של ראש השנה לחיאבון.**

שיעור לציבור הרחב באשדוד במוצאי שבת זח - ב- 11:15 עם הרב ליאור גלזר בבי"כ מאור הרשב"י
רח' שלמה בן יוסף 18 אזור ו' * **אחר כך סליחות**

מנין סליחות באשדוד ב- 18:15 ומנחה ב- 7:00 בבי"כ בעל הנס 7 אזור ז * **ערבית בצאת הכוכבים**